

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse 20/00357-4

Vår dato 03.02.2021

Fellesorganisasjonen (FO)

Mariboegate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

Fellesorganisasjonen (FO) sitt krav til statsbudsjett 2022 til helse- og omsorgsdepartementet

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforening og profesjonsforbund for over 31.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Våre medlemmer arbeider innenfor hele bredden av velferdstjenestene. FOs medlemmer er tett på hverdagen til innbyggerne generelt og til utsatte og marginaliserte grupper spesielt.

Det gode samfunnet kommer ikke av seg selv

FO ønsker et sosialt rettferdig samfunn, bygget på likeverd. En solidarisk velferdsstat er en viktig forutsetning for å oppnå og opprettholde et samfunn som er godt for alle, og som forhindrer ulikhet. FOs profesjoner er vokst fram parallelt med, og utgjør en betydelig del av, den norske velferdsstaten.

I dagens samfunn har sosialpolitikken blitt fragmentert og tilnærmet utradert av andre politikkområder. FO mener man må løse sosiale utfordringer med helhetlige løsninger. Vi ønsker et samfunn basert på tillitt og hvor ansattes kompetanse gir grunnlaget for gode velferdstjenester og ytelser.

Det gode samfunnet kommer ikke av seg selv. Det bygges hver dag av menneskene i det.

FOs krav til statsbudsjett 2022

- **Øke andelen vernepleiere i tjenester til personer med utviklingshemming**
Minimum 70 prosent av ansatte må ha relevant helse- og sosialfaglig utdanning, hvorav hovedtyngden skal være vernepleiere.
- **En langsiktig og helhetlig opptrappingsplan for å styrke levekår og tjenester til personer med utviklingshemming**
- **Øk andel ansatte med sosialfaglig kompetanse i kommunalt forebyggende arbeid, i barnehage, skole, videregående skole og nærmiljøarbeid.**

- **Sosionomer og vernepleiere må inn på listen over lovpålagte profesjoner i helse- og omsorgstjenesteloven**
- **Spesialisthelsetjenesten må ivareta sosialfaglig perspektiv. Andelen sosialfaglige stillinger i barne- og ungdomspsykiatrien, psykisk helsevern for voksne, rusomsorgen og somatikken må økes.**
- **Styrk og øremerk bevilgninger til psykisk helse og rusfeltet**
- **Innfør og sett av midler til en autorisasjonsordning for sosionomer og barnevernspedagoger**

Kompetanse og tjenestekvalitet i tjenester til personer med utviklingshemming

Personer med utviklingshemming får ikke de helse- og omsorgstjenester de har behov for og krav på. Kvaliteten på tjenestene er lav¹. Tjenestene er ikke individuelt tilpasset, og det er alvorlig kompetansemangel. Personer med utviklingshemming har svakere rettssikkerhet og dårligere levekår enn øvrig befolkning.

FO har kartlagt kompetanse i kommunale tjenester til personer med utviklingshemming¹. Undersøkelsen viser at kun 10,7 prosent av ansatte tjenestene er vernepleiere. Dette til tross for at denne utdanningen er målrettet for bistand til denne gruppen. Nesten 30 år etter ansvarsreformen for utviklingshemmede med mål om normalisering og gode levekår er dette nedslående. En forutsetning for å lykkes er kompetanse i tjenestene. Tiltakene som presenteres i forslag til statsbudsjett er langt fra tilstrekkelige. Regjeringen viser til framskrivninger fra Statistisk sentralbyrå over tilbud og etterspørsel etter helsepersonell. Den viser at helse- og omsorgssektoren kan mangle om lag 4 900 vernepleieårsverk fram mot 2035. FO mener anslaget er altfor lavt. Basert på vår rapport mener vi behovet er 20 000 nye vernepleiere. Videre mener vi det må innføres en kompetansenorm i tjenester til personer med utviklingshemming. Minimum 70 % av ansatte må ha relevant helse- og sosialfaglig utdanning, hvorav hovedtyngden skal være vernepleiere. Det betyr økning i antall stillinger med krav til kompetanse på høgskolenivå. Dette er nødvendige endringer i tjenester til personer med utviklingshemming for å sikre forsvarlighet.

FOs krav

- **Øke andelen vernepleiere i tjenester til personer med utviklingshemming**
Minimum 70 prosent av ansatte må ha relevant helse- og sosialfaglig utdanning, hvorav hovedtyngden skal være vernepleiere.
- **En langsiktig og helhetlig opptrappingsplan for å styrke levekår og tjenester til personer med utviklingshemming**

Tidlig innsats og forebyggende arbeid – viktig for god folkehelse

Psykososial trygghet og forebyggende sosialt arbeid er forutsetninger for en god folkehelse, og et satsningsområde for å redusere sosiale helseforskjeller. FO mener at for å få bukt med sosiale forskjeller i helse og levekår må det arbeides bredt og tverrfaglig. Regjeringen har vektlagt betydelig satsning på helsestasjons- og skolehelsetjenesten, og barnehager og skoler i form av barnehagenorm og lærernorm. Dette er positivt, men FO mener det er behov for en tilsvarende satsning og krav til ansatte med sosialfaglig kompetanse.

Kommunene har en lovpålagt oppgave med å tilby forsvarlige helse- og omsorgstjenester til sine innbyggere. Oppgaven kan ikke løses uten vernepleiefaglig og sosialfaglig kompetanse. Stortinget vedtok kommuners plikt til å knytte til seg lege,

¹ <https://www.fo.no/getfile.php/1330664-1598358898/Filer/Rapport%20komp%20i%20tjenester%20til%20utviklingshemmede.pdf>

sykepleier, fysioterapeut, jordmor og helsesøster fra og med 1. januar 2018. Stortinget vedtok en plikt for kommunene til å knytte til seg ergoterapeut og psykolog fra og med 1. januar 2020. Under stortingsbehandlingen var det flere som uttrykte bekymring for regjeringens ensidige fokus på helsefaglig kompetanse.

FOs krav

- **Øk andel ansatte med sosialfaglig kompetanse i kommunalt forebyggende arbeid, i barnehage, skole, videregående skole og nærmiljøarbeid.**
- **Sosionomer og vernepleiere må inn på listen over lovpålagte profesjoner i helse- og omsorgstjenesteloven**

Spesialisthelsetjenester

Tilstrekkelig kompetanse og kvalitet i tjenestene er vesentlig for å skape pasientens helsetjeneste. FO ser en klar tendens til at helsefaglig personell prioriteres i både spesialisthelsetjenestene og kommunale helse- og omsorgstjenester. For å sikre at pasientene får den beste helhetlige behandlingen som er mulig mener vi sosialfaglige profesjoner og kompetanse må verdsettes og prioriteres i større grad. Det handler blant annet om å sørge for et helhetlig behandlingssløp som inkluderer somatikk, psykisk helse, økonomi, bolig, andre sosiale problemstillinger, sømløse overganger fra spesialisthelsetjenesten og kommunen, behandling og rehabilitering osv. Flere oppgaver som sosialfaglig personell utfører i spesialisthelsetjenestene er ikke målbare i innsatsstyrt finansiering (ISF). Dette kan føre til nedprioritering av barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere og bli salderingspost lokalt.

FOs krav

- **Spesialisthelsetjenesten må ivareta sosialfaglig perspektiv. Andelen sosialfaglige stillinger i barne- og ungdomspsykiatrien, psykisk helsevern for voksne, rusomsorgen og somatikken må økes.**

Psykisk helse og rusarbeid

Satsningen på rus og psykisk helse har stor betydning for et godt tjenestetilbud til de som trenger det, og særlig er barn og unge viktig. Barn og unges psykiske helse blir dårligere. I tillegg viser Barneombudets nye rapport at tilbudet som gis ikke er godt nok². Det er bra regjeringen signaliserer de satser på barn og unges psykiske helse, men vi mener satsningen er symbolsk. Det må satses større, og midlene må øremerkes.

Problemet er at vi vet at mange kommuner ikke benytter tilskuddet slik det er tenkt. Dette viste nettopp rapporten «Statlige føringer for kommunenes frie inntekter» av Telemarksforskning. FO mener midlene må øremerkes slik at satsning på psykisk helse og rus blir så god som mulig.

FOs krav

- **Styrk og øremerk bevilgninger til psykisk helse og rusfeltet**

Autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer

FO mener det er på høy tid med autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer. Autorisasjon kan bidra til økt tillit, kvalitet og profesjonalitet i tjenestene, og gi økt rettsikkerhet for brukerne av tjenestene barnevernspedagoger og sosionomer arbeider i. FO har tidligere regnet ut at drift av en autorisasjonsordning vil ligge på i underkant av 1,5 millioner kroner årlig.

FOs krav

---

² <https://www.barneombudet.no/vart-arbeid/publikasjoner/jeg-skulle-hatt-bup-i-en-koffert>

- **Sett av midler til en autorisasjonsordning for sosionomer og barnevernspedagoger**

Med vennlig hilsen

Sign
Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign
Andreas Pedersen Kikvik
Rådgiver